

CESTOVANIE

Ako osoby s udeleným azylom a poskytnutou doplnkovou ochranou sa môžete voľne pohybovať v rámci celého územia Slovenskej republiky. Slobodne môžete cestovať a pohybovať sa aj v rámci schengenského priestoru. Pri plánovaní ciest do iných štátov vám odporúčame preveriť si informácie, či napríklad na vstup do krajiny nepotrebujete víza alebo nemusíte spĺňať aj iné podmienky.

Počas cestovania noste so sebou vždy platný cestovný doklad (doklad z krajiny pôvodu, resp. cestovný doklad cudzinca – azylanti) alebo cudzinecký pas (osoby s poskytnutou doplnkovou ochranou) a doklad o pobyte.

Na Slovensku môžete využiť nasledovné prepravné prostriedky:

- vlak,
- autobus,
- lietadlo,
- mestskú hromadnú dopravu,
- auto.

Cestovanie vlakom

Cestovanie vlakom je pohodlné najmä na dlhšie vzdialenosti. Územie Slovenskej republiky má **dostatok vybudovaných a prepojených železničných tratí**, vlakom sa dostanete do väčšiny miest, ale aj zaujímavých menších dedín. Vlakom môžete cestovať aj do zahraničia.

Vlaky sú delené do jednotlivých vozňov, ktoré sú buď otvorené alebo ďalej členené na kupé, kde je počet miest obmedzený pre 6 - 8 ľudí. V každom vozni sa nachádza toaleta, vlaky majú väčšinou aj reštauračný vozeň a modernejšie vlaky sú vybavené aj zásuvkami na dobitie energie a bezplatným wifi (internetom). Vlaky na dlhé trate majú aj lôžkové vozne za poplatok, kde môžete počas dlhej cesty spať. Do vlaku si môžete zobrať aj **viac batožiny**, prípadne previezť aj väčšie predmety, napr. ako je bicykel.

V závislosti od dĺžky vašej cesty sa môžete rozhodnúť pre **rôzne druhy vlakov**: osobný vlak (Os) – vlak stojí aj v menších obciach, rýchlik alebo expres (R, Ex) – vlak stojí iba vo väčších mestách, Eurocity (EC, IC) – stojí iba vo vybraných veľkých mestách. Za vlaky EC a IC sa pri niektorých vnútroštátnych spojeniach platí príplatok.

Väčšina vlakových staníc sa nachádza v centre mesta. Ak ste sa rozhodli cestovať vlakom, stačí prísť na stanicu pred odchodom vlaku, kúpiť si lístok a nastúpiť na správny vlak. **Lístky si môžete zakúpiť v pokladni alebo v automate na vlakovej stanici alebo prostredníctvom internetu.** V pokladni je možné platiť aj kreditnou kartou.

Pri kúpe cestovných lístkov v automatoch môžete použiť aj mince. Automaty mince vydávajú. Pri kúpe cestovných lístkov si môžete si zakúpiť **miestenku**, na ktorej je napísané číslo vozňa a číslo sedadla.

V prípade, ak vlakom cestujete pravidelne, informujte sa na vlakovej stanici o možných zľavách na cestovnom.

Železničná stanica má **nástupištia**, ktoré sú označené. Vo vstupnej hale na tabuli označujúcej odchody vlakov nájdete váš vlak a vedľa neho nájdete napísané nástupište, z ktorého vlak odchádza. Čas a nástupištia najbližšie odchádzajúcich vlakov sú hlásené v rozhlase vlakovej stanice.

Podrobné informácie o odchodoch, príchodoch, meškanií jednotlivých vlakov a cenách cestovných lístkov nájdete na internetovej stránke www.cp.atlas.sk, www.slovakrail.sk alebo www.vlak-bus.sk. Pre cestujúcich sú na vlakových staniciach otvorené zákaznícke centrá, kde sa môžete tiež informovať.

Cestovanie diaľkovým autobusom

Na dlhšie vzdialenosti medzi mestami, ale aj do zahraničia, sa dá cestovať aj autobusmi.

Autobusové stanice sa nachádzajú taktiež spravidla v centre mesta. Vo väčších mestách na autobusových staniciach nájdete zákaznícke centrá, kde sa môžete informovať na destinácie a odchody autobusov. Autobusy **prevádzkujú rôzne spoločnosti**, preto nie na všetkých staniciach nájdete zákaznícke centrum, ktoré vám poskytne komplexné informácie. Informácie o odchodoch autobusov a nástupištiach, z ktorých odchádzajú nájdete **na informačnej tabuli** na autobusovej stanici alebo v prípade menších autobusových staníc, priamo na jednotlivých nástupištiach.

Autobusy majú zvyčajne označenie cieľa a miest, ktorými prechádzajú, na prednom skle. **Lístky** sa kupujú zvyčajne priamo u vodiča autobusu, ktorému oznámite cieľ cesty. Pri dlhších cestách alebo cestách zahraničia sa dajú lístky kúpiť aj cez internet, prípadne rezervovať. Taktiež je možné zakúpiť si miestenku. V prípade prepravy väčšieho kusu batožiny je nutné **batožinu** oznámiť vodičovi a uhradiť aj poplatok za batožinu.

Podrobné informácie o odchodoch, autobusov a cenách cestovných lístkov nájdete na internetovej stránke www.cp.atlas.sk, alebo www.vlak-bus.sk.

Cestovanie mestskou hromadnou dopravou

V mestách môžete na prepravu využiť mestské autobusy a vo väčších mestách premávajú aj električky alebo trolejbusy. Dopravu v mestách väčšinou zabezpečujú **dopravné podniky** jednotlivých miest. Pre informácie o organizácii dopravy v mestách vám preto odporúčame navštíviť ich kontaktné miesta alebo internetové stránky.

Odchody jednotlivých spojov, či už autobusov, trolejbusov alebo električiek nájdete na autobusovej, trolejbusovej alebo električkovej zastávke alebo na internetovej stránke www.imhd.zoznam.sk.

Lístky si môžete kúpiť v automatoch na jednotlivých zastávkach alebo v novinových stánkoch. Na kontaktných miestach dopravných podnikov sa **informujte na možné zľavy**, zakúpenie mesačných lístkov alebo kariet, s ktorými je cestovanie mestskou hromadnou dopravou lacnejšie.

Do autobusu, trolejbusu alebo električky nenastupujte bez cestovného lístka alebo iného predplateného lístka. Cestovný lístok si po vstupe do vozidla označte. Ak cestujete bez lístka alebo máte lístok neoznačený, revízor je oprávnený dať vám pokutu.

Cestovanie lietadlom

Cestovanie lietadlom sa v poslednej dobe už stalo celkom bežným. **Na Slovensku je niekoľko letísk** (napr. v Bratislave, Košiciach, Žiline, Sliači, Poprade) Najviac sú však využívané dve, letisko v Bratislave a v Košiciach, odkiaľ premávajú aj pravidelné medzinárodné lety.

Letenky sú dostupné na predaj prostredníctvom internetu. V súčasnosti je možné využiť viacero leteckých spoločností, ktoré ponúkajú od nízkonákladových letov drahé biznis lety s vysokým komfortom a službami.

Pred odletom si skontrolujte, či do danej krajiny nepotrebuje víza, prípadne nemusíte spĺňať iné podmienky, do exotických krajín sú vyžadované aj špeciálne očkovania. V deň odletu sa dostavte na letisko aspoň dve hodiny pred časom odletu lietadla, preštudujte si prepravné podmienky leteckej spoločnosti, ubezpečte sa, že sa vo vašej batožine nenachádzajú veci, ktoré nemožno lietadlom prevážať, resp. nemôžu byť na palube lietadla, ale len v kufri lietadla.

Do zahraničia cestujte len s platným cestovným dokladom a dokladom o pobyte.

Cestovanie autom

Ak máte platné vodičské oprávnenie – vodičský preukaz, môžete sa prepravovať aj autom. Auto si na Slovensku môžete kúpiť alebo v prípade potreby aj požičať na určitý čas z niektorej z požičovní.

Na Slovensku sa **jazdí na pravej strane vozovky**, ak nie je križovatka ciest označená značkou alebo ak križovatku neriadi semafor, **prednosť sa dáva vozidlám sprava**. V obciach sa jazdí **rýchlosťou 50 km/h, mimo obce 90 km/h a na diaľnici mimo obce 130 km/h (v obci 90 km/h)**, ak značky neprikazujú niečo iné.

Pre cestovanie autom na dlhšie vzdialenosti môžete využiť **diaľnice a rýchlostné cesty**, ktoré cestu značne urýchľujú. Doposiaľ však nie je vybudované diaľničné spojenie, ktoré by spájalo hlavnú trasu medzi najväčšími mestami, a to Bratislavou na západe a Košicami na východe. Ak ste sa rozhodli využiť diaľnicu, nezabudnite si kúpiť **diaľničnú známku**.

Vodičský preukaz

Na území Slovenskej republiky môžete za určitých podmienok viesť motorové vozidlo aj s vodičským preukazom vydaným v zahraničí.

Na vedenie motorových vozidiel v Slovenskej republike sa okrem vodičského preukazu vydaného v Slovenskej republike **uznáva aj**:

- platný vodičský preukaz vydaný v štáte **Európskeho hospodárskeho priestoru**,
- platný vodičský preukaz štátu, ktorý je zmluvnou stranou **Dohovoru o cestnej premávke** podpísaného 19. septembra 1949 v **Ženeve**¹ alebo **Dohovoru o cestnej premávke** podpísaného 8. novembra 1968 **vo Viedni**² (ďalej len "štát dohovoru"),
- platný **medzinárodný vodičský preukaz** vydaný podľa **Ženevského** dohovoru, ak od jeho vydania neuplynul jeden rok,
- platný **medzinárodný vodičský preukaz** vydaný podľa **Viedenského** dohovoru, ak od jeho vydania neuplynuli tri roky. Medzinárodný vodičský preukaz podľa predchádzajúcej vety je platný len spolu s príslušným platným vodičským preukazom vydaným štátom, ktorý vydal medzinárodný vodičský preukaz.

Držiteľ vodičského preukazu vydaného v štáte dohovoru inom ako je štát Európskeho hospodárskeho priestoru, ktorý má na území Slovenskej republiky trvalý alebo prechodný pobyt, je **povinný do 60 dní po uplynutí 185 dní od udelenia alebo registrovania trvalého pobytu alebo od udelenia prechodného pobytu požiadať orgán policajného zboru príslušný podľa miesta trvalého alebo prechodného pobytu o výmenu vodičského preukazu**.

Pre bližšie informácie o podmienkach využitia vodičského oprávnenia získaného v zahraničí sa informujte na príslušnom orgáne policajného zboru.

Podmienky na udelenie vodičského oprávnenia v Slovenskej republike

Vodičské oprávnenie sa udelí žiadateľovi, ktorý k dátumu udelenia vodičského oprávnenia:

- dosiahol vek na udelenie vodičského oprávnenia,

¹ **Dohovor o cestnej premávke** (Ženeva, 19.9.1949), oznámenie o sukcesii k dohovoru publ. pod č. 4/2009 Z. z., prehľad signatárov: Albánsko, **Alžírsko**, Argentína, Austrália, Rakúsko, **Bangladéš**, Barbados, Belgicko, Benin, Botswana, Bulharsko, Burkina Faso, Kambodža, Kanada, Centrálna Africká republika, Čile, Pobrežie Slonoviny, Kuba, Cyprus, Česká republika, **Demokratická republika Kongo**, Dánsko, Dominikánska republika, Ekvádor, **Egypt**, Fidži, Fínsko, Francúzsko, **Gruzínsko**, Ghana, Grécko, Guatemala, Haiti, Vatikán, Maďarsko, Island, Izrael, Taliansko, Jamajka, Japonsko, **Jordánsko**, Kyrgyzstan, Laos, Libanon, Lesoto, Luxemburg, Madagaskar, Malawi, Malajzia, Mali, Malta, Monako, Čierna Hora, Maroko, Namíbia, Holandsko, Nový Zéland, **Niger**, **Nigéria**, Nórsko, Papua a Nová Guinea, Paraguay, Peru, Filipíny, Poľsko, Portugalsko, Kórejská republika, Rumunsko, **Ruská federácia**, Rwanda, San Marino, Senegal, Srbsko, Sierra Leone, Singapur, Slovensko, Južná Afrika, Španielsko, Srí Lanka, Švédsko, Švajčiarsko, **Sýrska arabská republika**, Thajsko, Togo, Trinidad a Tobago, Tunisko, Turecko, Uganda, Spojené arabské emiráty, Veľká Británia, USA, Venezuela, Zimbabwe

² **Dohovor o cestnej premávke** (Viedeň, 8.11.1968), oznámenie o sukcesii k dohovoru publ. pod č. 4/2009 Z. z., prehľad signatárov: Albánsko, Arménsko, Rakúsko, Azerbajdžan, Bahamy, Bahrajn, Bielorusko, Belgicko, Bosna a Hercegovina, Brazília, Bulharsko, Centrálna africká republika, Čile, Kostarika, **Pobrežie Slonoviny**, Chorvátsko, **Kuba**, Česká republika, **Demokratická republika Kongo**, Dánsko, Ekvádor, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Gruzínsko, Nemecko, Ghana, Grécko, Guyana, Vatikán, Maďarsko, Indonézia, **Irán**, Izrael, Taliansko, Kazachstan, Keňa, Kuvajt, Kyrgyzstan, Lotyšsko, Litva, Libéria, Luxemburg, Mexiko, Monako, Mongolsko, Čierna Hora, Maroko, Holandsko, Niger, Nórsko, **Pakistan**, Peru, Filipíny, Poľsko, Portugalsko, Katar, Kórejská republika, Moldavsko, Rumunsko, **Ruská Federácia**, San Marino, Senegal, Srbsko, Sejšely, Slovensko, Slovinsko, Južná Afrika, Španielsko, Švédsko, Švajčiarsko, Tadžikistan, Thajsko, Macedónia, Tunisko, Turecko, Turkmenistan, Ukrajina, Spojené Arabské Emiráty, Veľká Británia, Uruguay, Uzbekistan, Venezuela, Zimbabwe

- má na území Slovenskej republiky pobyt v trvaní najmenej 185 dní v kalendárnom roku, v ktorom požiada o udelenie vodičského oprávnenia;³
- dôveryhodne preukáže, že na území Slovenskej republiky má zvyčajné bydlisko, alebo dokladom o štúdiu preukáže, že študuje na území Slovenskej republiky viac ako šesť mesiacov,
- je zdravotne spôsobilý,
- je psychicky spôsobilý,
- podrobil sa príprave na vedenie motorového vozidla v autoškole,
- získal odbornú spôsobilosť,
- nemá súdom alebo iným príslušným orgánom Slovenskej republiky uložený zákaz činnosti viesť motorové vozidlo,
- nemá príslušným orgánom uloženú povinnosť podrobiť sa preskúmaniu zdravotnej alebo psychickej spôsobilosti alebo preskúšaniam odbornej spôsobilosti,
- nie je držiteľom iného vodičského preukazu; to neplatí, ak žiada o udelenie ďalšieho vodičského oprávnenia,
- nemá zadržaný vodičský preukaz,
- nemá odobraté vodičské oprávnenie,
- nemá súdom alebo iným príslušným orgánom cudzieho štátu uložený zákaz činnosti viesť motorové vozidlo,
- nemá vodičské oprávnenie udelené v cudzine odobraté, obmedzené, pozastavené alebo zrušené,
- nemá vodičský preukaz vydaný iným štátom Európskeho hospodárskeho priestoru odobratý, obmedzený, pozastavený alebo zrušený,
- nie je držiteľom iného vodičského preukazu vydaného cudzím štátom s udeleným vodičským oprávnením tej skupiny motorových vozidiel, akej je vodičský preukaz, o ktorého vydanie žiada, alebo rovnocennej skupiny.⁴

Bližšie informácie o podmienkach získania vodičského oprávnenia na území Slovenskej republiky vám poskytne príslušný orgán policajného zboru alebo aj vybraná autoškola, ktorej úspešné absolvovanie je jednou z podmienok získania vodičského oprávnenia.

³ Ak od 1. januára kalendárneho roka, v ktorom žiadateľ požiada o udelenie vodičského oprávnenia, neuplynulo 185 dní, je na udelenie vodičského oprávnenia rozhodujúce, či sa táto podmienka splnila v predchádzajúcom kalendárnom roku; to neplatí, ak dokladom o štúdiu preukáže, že študuje na území Slovenskej republiky aspoň šesť mesiacov.

⁴ Rozhodnutie Komisie 2008/766/ES z 25. augusta 2008 o rovnocennosti kategórií vodičských preukazov (Ú. v. EÚ L 270, 10. 10. 2008)